

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

دانشکده توانبخشی

اختلالات صداهاى گفتارى

اطلاعات درس:

عنوان درس: اختلالات صداهاى گفتارى

کد درس: ۳۸

نوع و تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نام مسؤؤل درس: دکتر سمیرا آقادوست

مدرس / مدرسان: دکتر سمیرا آقادوست

پیش نیاز / هم زمان: واحدهای پیش نیاز: آواشناسی (کد ۰۴)، فیزیولوژی و نوروفیزیولوژی دستگاه گفتار و شنوایی (کد ۰۸)، رشد و تکامل گفتار و زبان (کد ۲۶). این واحد پیش نیاز واحد دیگری نیست.

رشته تحصیلی: گفتاردرمانی

مقطع تحصیلی: کارشناسی

نیمسال تحصیلی: اول

اطلاعات مسؤؤل درس:

رتبه علمی: دکترای تخصصی گفتاردرمانی - تعهد هیئت علمی

محل کار: تهران - خ انقلاب - پیچ شمیران - نبش خ صفی علیشاه - دانشکده توانبخشی - دانشگاه علوم پزشکی تهران - گروه گفتاردرمانی

تلفن تماس: ۷۷۵۲۰۱۷۳

نشانی پست الکترونیک: saghadoost@sina.tums.ac.ir

¹ مشتمل بر: نظری، عملی و یا نظری - عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: ۲ واحد نظری، ۱ واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسؤل درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

در این درس دانشجویان ابتدا با مکانیسم صحیح تولید صداهای گفتاری و اهمیت عملکرد صحیح همه زیر سیستم‌های تولید گفتار در اجرای گفتار هدفمند، آشنا می‌شوند. همچنین دانش کافی را در زمینه ویژگی انواع صداهای گفتاری، ابعاد واجشناختی و آواشناختی، اصول شناسایی، تشخیص، ارزیابی و اجرای انواع آزمون‌های مرتبط در زمینه اختلالات صداهای گفتاری به دست خواهند آورد. علاوه بر این انتظار می‌رود، فراگیران با انواع روش‌های درمانی مبتنی بر حرکت و مبتنی بر زبان در زمینه اختلالات صدای گفتار براساس رویکردهای درمانی مختلف آشنا شوند.

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

آشنایی با مباحث آسیب‌شناسی، ارزیابی و درمان اختلالات صداهای گفتاری کودکان و بزرگسالان، دستیابی به بهبود باورپذیری این اختلالات و کسب توانایی در اجرای حرکتی آنها

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

اهداف شناختی:

- ۱- جایگاه صداهای گفتاری در ساختار زبان را شرح دهد.
- ۲- پایه‌های آواشناسی تولید صداهای گفتار و تفاوت آن با صداهای غیرگفتاری را شرح دهد.
- ۳- تفاوت زبان و گفتار را شرح دهد.
- ۴- هماهنگی تولید و پردازش موازی در گفتار را شرح دهد.
- ۵- تفاوت آیرودینامیک، آکوستیک، حسی و حرکتی در صداهای گفتاری را شرح دهد.
- ۶- تعریف و طبقه‌بندی انواع اختلالات صدای گفتار را شرح دهد.
- ۷- فرآیندهای واجی را بشناسد و آنها را توضیح دهد.
- ۸- با ویژگی‌های صداهای گفتاری و نحوه‌ی تولید آنها آشنا شود.
- ۹- انواع اختلالات صدا را بتواند تشخیص دهد.
- ۱۰- انواع روش‌های معاینه و ارزیابی جهت تشخیص اختلالات صداهای گفتار را فرا بگیرد.
- ۱۱- انواع روش‌های درمانی مبتنی بر زبان مانند تقابل واجی در اختلالات صداهای گفتاری را فرا بگیرد.
- ۱۲- انواع روش‌های درمانی مبتنی بر حرکت مانند تقارب تدریجی در اختلالات صداهای گفتاری را فرا بگیرد.

اهداف عاطفی:

۱. به نحوه انتخاب روش درمانی مناسب برای درمان هر مراجع توجه کند.
۲. به ضرورت استفاده یا عدم استفاده از pnf و ماساژ عضلات صورت و عضلات دهانی توجه کند.
۳. به نحوه ی ارائه مشاورات لازم جهت ضرورت تکرار تمرینات در منزل توجه کند.

اهداف روانی حرکتی:

۱. ماساژهای دهانی را بر روی مراجع اجرا کند.
۲. جایگاه تولید هر صدا را بتواند به مراجع آموزش دهد.
۳. نحوه اعمال انواع روش های درمانی مبتنی بر زبان مانند تقابل واجی و جفت های کمینه را دقیقاً مثل مدرس بر روی کیس فرضی، اجرا کند.
۴. نحوه اعمال انواع روش های درمانی مبتنی بر حرکت مانند مانند روش سنتی و روش حسی- حرکتی را دقیقاً مثل مدرس بر روی کیس فرضی، اجرا کند.

رویکرد آموزشی:

ترکیبی^۴

حضوری

مجازی^۳

روش های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری اکتشافی هدایت شده
- یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی
- یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم
- سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

2. Educational Approach

3. Virtual Approach

4. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

رویکرد حضوری

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
 - بحث در گروه‌های کوچک
 - ایفای نقش
 - یادگیری اکتشافی هدایت شده
 - یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
 - یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
 - یادگیری مبتنی بر سناریو
 - استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هم‌تایان)
 - یادگیری مبتنی بر بازی
- سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد ترکیبی

در تدریس این درس از ترکیبی از رویکردهای مجازی مانند شامل کلاس وارونه و رویکردهای حضوری (شامل سخنرانی تعاملی، بحث در گروه‌های کوچک، ایفای نقش، یادگیری مبتنی بر حل مسئله)، نمایش فیلم و اجرای عملی یا نمایش (*demonstration*) استفاده می‌شود.

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجوی	امکانات و وسایل	نام مدرس / مدرسان
۱	آشنایی با تفاوت زبان و گفتار و جایگاه صداهای گفتاری در ساختار زبان	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، کلاس وارونه، آموزش مجازی	مرور آناتومی اندام‌های گفتاری، تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سیستم رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفن و دوربین	دکتر سمیرا آقادوست
۲	تعریف تولید/ بررسی پایه‌های آواشناسی تولید صداهای گفتاری و تفاوت آنها با صداهای غیر گفتاری	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سیستم رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفن و دوربین	دکتر سمیرا آقادوست
۳	نظریه فرنیکس/ نظریه هماهنگی تولید و پردازش موازی صداهای گفتاری	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سیستم رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفن و دوربین	دکتر سمیرا آقادوست
۴	ملاحظات آبرودینامیک، آکوستیک، حسی و حرکتی	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سیستم رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفن و دوربین	دکتر سمیرا آقادوست

			حل مسئله، آموزش مجازی	در صداهای گفتار/ بررسی نحوه تولید واکه و همخوان‌ها	
دکتر سمیرا آقادوست	سیستم رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	مروری بر سطوح مختلف سازماندهی گفتار/ توالی فرآیند اکتساب گفتار	۵
دکتر سمیرا آقادوست	سیستم رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	ادامه توالی فرآیند اکتساب گفتار/ شاخص‌های کیفی و کمی تولید صدای گفتاری	۶
دکتر سمیرا آقادوست	سیستم رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	بررسی انواع فرایندهای واجی	۷
دکتر سمیرا آقادوست	سیستم رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	طبقه‌بندی اختلالات صدای گفتار/ آسیب‌شناسی انواع اختلالات گفتاری (کم شنوایی، آپراکسی، شکاف لب و کام و ...)	۸
دکتر سمیرا آقادوست	سیستم رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، بحث در گروه‌های کوچک، آموزش مجازی	عوامل موثر بر تولید صداهای گفتار	۹
دکتر سمیرا آقادوست	سیستم رایانه، ویدئوپروژکتور، ارائه فیلم در سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، ایفای نقش، نمایش فیلم و اجرای عملی آموزش مجازی	روش‌های ارزیابی صداهای گفتاری شامل بسته‌های ارزیابی، انواع روش‌های نمونه گیری گفتار	۱۰
دکتر سمیرا آقادوست	سیستم رایانه، ویدئوپروژکتور، ارائه فیلم در سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، ایفای نقش، نمایش فیلم، آموزش مجازی	ادامه ارزیابی‌های گفتار/ تعیین اهداف درمانی و انتخاب صدای هدف برای درمان	۱۱
دکتر سمیرا آقادوست	سیستم رایانه، ویدئوپروژکتور، ارائه فیلم در سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	ملاحظات کلی در درمان اختلالات صداهای گفتار	۱۲

دکتر سمیرا آقادوست	سیستم رایانه، ویدئوپروژکتور، ارائه فیلم در سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، ایفای نقش، بحث در گروه‌های کوچک، آموزش مجازی	روش‌های اندازه‌گیری تغییرات بالینی، تعمیم و ترخیص	۱۳
دکتر سمیرا آقادوست	سیستم رایانه، ویدئوپروژکتور، فیلم در سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	رویکردهای درمانی مبتنی بر حرکت	۱۴
دکتر سمیرا آقادوست	سیستم رایانه، ویدئوپروژکتور، فیلم در سامانه نوید، میکروفن و دوربین	تکالیف کلاسی جهت درک بهتر موضوع / تهیه بروشور، فیلم	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر حل مسئله، آموزش مجازی	رویکردهای درمانی مبتنی بر زبان	۱۵

روش ارزیابی دانشجو:

ارزیابی دانشجو به دو روش تکوینی و تراکمی انجام می‌شود. ارزیابی تکوینی شامل انجام تکالیف مختلف هر جلسه و آزمون میان ترم است. ارزیابی تراکمی شامل (۱) آزمون‌های کتبی همانند آزمون‌های بسته پاسخ «چندگزینه‌ای»، چک لیست، اجرای عملی روش‌های ارزیابی و آزمون‌های کتبی باز پاسخ اعم از تشریحی و کوتاه پاسخ می‌باشد.

▪ سهم آزمون میان‌ترم ۶ نمره، آزمون پایان‌ترم ۸ نمره، آزمون‌های عملی، انجام تکالیف مختلف ۴ نمره و سهم تکالیف پایان ترم ۲ نمره می‌باشد.

منابع:

منابع شامل کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط می‌باشد.

الف) کتب:

1. Bleile KM. Manual of articulation and phonological disorders: Infancy through adulthood: Cengage Learning; 2004.
2. Williams AL, McLeod S, McCauley RJ. Interventions for Speech Sound Disorders in Children: ERIC; 2010.
3. Bankson J, Bernthal N, Flipson P. Articulation AND Phonological Disorders Speech Sound Disorders in children. Boston, MA: Pearson Publishing; 2009.
4. سلیمانی ز، دستجردی م. آزمون آگاهی واج شناختی. تهران، پژوهشکده کودکان استثنایی. ۱۳۸۹

